

20 LAT POWIATU PIŃCZOWSKIEGO 1

POWIAT PIŃCZOWSKI

SERCEM PONIDZIA

Szanowni Mieszkańcy Powiatu Pińczowskiego

W tym roku mija 20 lat od chwili, gdy Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę w sprawie utworzenia powiatów. Dokument ten był jednocześnie podwaliną do powstania Powiatu Pińczowskiego, który wziął pełną odpowiedzialność za sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, w zakresie należącym dotąd do administracji rządowej.

Jubileusz, jaki w tym roku obchodzimy jest doskonałą okazją do zaprezentowania historii i dokonań powiatu osiągniętych na przestrzeni minionych dwóch dekad. Służyć temu będzie publikacja prasowa, której pierwszą część dziś Państwu przedstawiamy.

Na łamach „Tygodnika Ponidzia” przypomnimy ludzi, którzy przed 20 laty zabiegali o utworzenie powiatu, przedstawimy sylwetki wszystkich samorządowców

uczestniczących w tym czasie w pracach Rady Powiatu, wspomnimy o społeczno - kulturalnych wydarzeniach, które miały największe znaczenie dla powiatu i jego mieszkańców, opowiemy o sztan-dardowych inwestycjach zrealizowanych w czasie tych dwudziestu lat.

Mamy nadzieję, że tak zaprezentowane wiadomości będą dla Państwa dobrym źródłem informacji, a co bardziej istotne – nie pozwolą zapomnieć o ludziach i wydarzeniach, dzięki którym możemy dziś z dumą powiedzieć, że Powiat Pińczowski jest naszą Małą Ojczyzną.

Z wyrazami szacunku Zbigniew Kierkowski, Starosta Pińczowski.

Powiat pińczowski leży w południowej części województwa świętokrzyskiego, w przepięknej dolinie Nidy. Obszar jest elementem makroregionu zwanego Nieką Nidziańską, usytuowanego pomiędzy Wyżyną Krakowską – Częstochowską, a Wyżyną Kielecką – Sandomierską.

Powiat pińczowski położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego Dolina Nidy to wyjątkowej urody teren, o szerokości sięgającej 3 km, z płaskim i podmokłym dnem, okresowo zalewanym przez wzbierające wody Nidy.

Powiatowe - zabytkowe miasto Pińczów usytuowane jest na lewym jej brzegu.

Historia powiatu pińczowskiego rozpoczęła się 1 stycznia 1867 r. z dniem wejścia w życie zarządzenia władz carskich o reorganizacji i zmianie podziału terytorialnego Królestwa Polskiego. Zwiększono wtedy liczbę guberni z 5 do 10, zaś powiatów z 39 do 85. Jednym z nich, najzupełniej nowym, był powiat pińczowski. Utworzono go ze wschodniej części powiatu miechowskiego oraz zachodniej stopnickiego. Przez Nidę graniczył z powiatem jędrzejowskim, natomiast przez Wisłę z austriacką Galicją. (Z tego powodu wydawano w Pińczowie przepustki upoważniające do przekraczania kordonu rosyjsko-austriackiego i tygodniowego pobytu za granicą). Leżący na południu guberni kieleckiej powiat składał się z dwóch miast (Pińczów - 5094 mieszkańców i Działoszyce - 3831), czterech osad (Wiślica, Opatowiec, Koszyce i Skalbierz) oraz dwudziestu dwóch gmin: Bejsce, Boszczynek, Chotel Czerwony, Chroberz, Czarkowice, Czarnocin, Dobiesławice, Drożejowice, Filipowice, Góry, Kazimierza Wielka, Kościelec, Książnice Wielkie, Nagorzany, Opatowiec, Pińczów, Sancygniów, Topola, Winiary, Wiślickie, Wawrowice, Zagość i Złota. W chwili powstania powiat zamieszkiwało 73.000 osób, w roku 1879 już 90.248, a na przełomie wieków liczba ta przekroczyła 100.000. Ludność żyła głównie w wsi - 73.039 mieszkańców w 1879 r., podczas gdy w miastach 16.432. W dosyć licznych dworach mieszkało ziemiaństwo, którego populacja składała się wtedy z 599 osób.

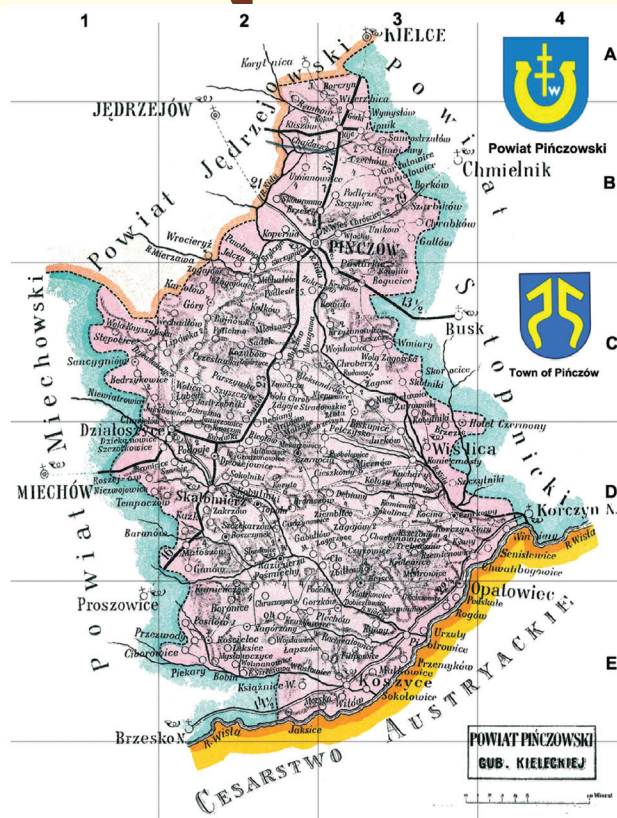
TROCZĘ HISTORII

Dzięki żyznym rędzinom i lesom, szczególnie na południu, powiat miał charakter wybitnie rolniczy. Uprawiano tu wszystkie zboża, tatarakę i ziemniaki; dobrze było rozwinięte sadownictwo i ogrodnictwo, hodowano konie, bydło, owce, świnię, kozy, a nawet osły. Przemysł ze względu na nadgraniczne położenie powiatu, oddalenie od centrów zbytu, braku dróg bitych i żelaznych - był bardzo słabo rozwinięty. Istniejące zakłady związane były ściśle z produkcją rolniczą, a po części z górniczą. W Kazimierzy Wielkiej czynna była cukrownia „Łubna”, a we wsi Czarkowice fabryczka produkująca siarkę. Były to największe przedsiębiorstwa zatrudniające 470 robotników (w r. 1878). Pozostałe - 4 młyny motorowe, 8 młynów wodnych, 2 wiatraki, 4 gorzelnie, 3 olejarnie, 3 browary, 5 cegielni, fabryczki świec, kozików, cykori, kaflarnia, mydlarnia i garbarnia zatrudniały zaledwie 145 robotników.

W okresie I wojny światowej gubernia kielecka i radomska znalazły się pod okupacją austriacką. Postanowieniem Rady Regencyjnej z października 1918 roku wprowadzono na okupowanych terenach podział na powiaty, powołując urzędy powiatowe do kierowania sprawami administracyjnymi. Wówczas to powiat pińczowski powrócił do swych starych granic i obejmował 20 gmin wiejskich: Bejsce, Boszczynek, Chotel, Chroberz, Czarkowice, Czarnocin, Dobiesławice, Drożejowice, Góry, Kliszów, Kazimierza Wielka, Koszyce, Kościelec, Nagorzany, Opatowiec, Pińczów, Sancygniów, Topola, Zagość i Złota. Na tym terenie znajdowały się 3 miasta: Pińczów, Działoszyce i Skalbierz oraz 281 sołectw, zwanych wtedy gromadami.

Stan ten, z niewielkimi tylko zmianami granic gmin przetrwał okres długoletniej niewoli, ale nie było łatwo. Zaborca utrudniał rozwój gospodarczy, zginęło wielu mieszkańców.

Jesienią 1918 roku, po długich 123 latach niewoli kraj nasz odzyskał niepodległość i zaczęła się żmudna

Powiat Pińczowski - Map 30 - Województwo Kieleckie

Copyright © 2011 - I PGS

jego odbudowa. Działania te objęły również powiat pińczowski. Wydział Powiatowy samorządu terytorialnego z ówczesnym starostą Wikto-rem Lamotem rozpoczął budowę kolejki wąskotorowej od Hajdaszka przez Pińczów, Chroberz, Wiślice, Kolosy, Kazimierz Wielką, Proszowice do Kocmyrzowa, oraz z Cudzynowice przez Skalbierz do Działoszyce. Otwarcie linii nastąpiło w 1925 roku, a nowe przedsiębiorstwo przyjęło nazwę Pińczowskie Koleje Dojazdowe z główną siedzibą w Pińczowie. Koleje działały przez długie lata ułatwiając życie i pracę mieszkańców powiatu.

W roku 1939 rozpoczął się kolejny, tragiczny okres w życiu kraju i powiatu pińczowskiego. II wojna światowa nie oszczędzała ani ludzi, ani gospodarki. Życie w obronie kraju oddały tysiące ludzi, a wojenne działania zmieniły Polskę w ruinę.

Dramat II wojny światowej zakończył się w roku 1945 i Polacy po raz kolejny stanęli przed trudnym i żmudnym

dziełem odbudowy kraju i odtwarzania jego struktur administracyjnych.

15 stycznia 1945 roku nominację na Starostę Powiatowego otrzymał Piotr Soja. To właśnie on miał zorganizować władzę na wyzwolonym terenie. Pierwsze spotkanie Powiatowej Rady Narodowej odbyło się 16 stycznia 1945 roku. Wtedy to wybrano jej władze. Przewodniczącym został Franciszek Kucybała, jego zastępcą Tadeusz Antos, sekretarzem Stefan Dybowski, a członkami: Stanisław Mącznik, Edmund Wojtasik, Piotr Pieron i Aleksander Rusiecki.

Powiatem pińczowskim przez długie lata zarządzało wielu starostów, a każdy z nich pozostawił po sobie wyraźny i namacalny ślad w postaci ważnych decyzji i zrealizowanych inwestycji.

Poczet starostów pińczowskich w roku 1919 otwiera Stanisław Nowak, a po nim urząd ten sprawowali kolejno:

- 1920 – Roman Serebnicki
- 1921 – Wiktor Wrona – Lamot

- 1928 – Włodzimierz Kałuba
- 1933 – Konstanty Dziembowski
- 1934 – Antoni Kulwiec
- 1935 – Karol Winiarz
- 1938 – Antoni Siwik
- 1945 – Piotr Soja
- 1946 – Franciszek Sapiecha, Cyprian Kalina, Antoni Łojek, Władysław Nawara, Jan Ziolo i Józef Pokusa jako przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej

Następnie, od roku 1955 powiatem kierowali przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej w osobach:

- 1955 – Józef Wojtasik
- 1955 – 1958 – Kazimierz Borawski
- 1958 – 1961 – Józef Kostecki
- 1961 – 1971 – Marian Kaszuba

/z opracowania Andrzeja Dziubińskiego/

Powiaty na administracyjnej mapie Polski pojawiły się ponownie w roku 1999.

Gospodarze gmin i działacze społeczni z terenu byłego powiatu pińczowskiego rozpoczęli starania w kierunku jego ponownego utworzenia. Udało się. Stanowisko starosty pińczowskiego objął wówczas Andrzej Kozera i sprawował je nieprzerwanie do roku 2010. Na przestrzeni tych lat w powiecie zrealizowano wiele ważnych

inwestycji, spośród których wymienić należy chociażby budowę nowej siedziby Szpitala Powiatowego, budowę nowej strażnicy KP PSP w Pińczowie, remonty dróg czy też rozpoczęcie budowy hali widowiskowo-sportowej.

W roku 2010 hotel gospodara powiatu zajął Jan Moskwa, który wcześniej sprawował funkcję wicestarosty pińczowskiego. Nowy starosta przez 3 lata z sukcesem kontynuował remonty powiatowych dróg, zapoczątkował współpracę z kardiologicznym centrum InterCard i doprowadził budowę hali sportowej niemalże do szczęśliwego finału. Przeszkodziła mu śmierć. Starosta Jan Moskwa zmarł 17 czerwca 2013 roku.

Kilka miesięcy później, decyzją Rady Powiatu Pińczowskiego stanowisko to objął Zbigniew Kierkowski, długoletni przewodniczący Rady Powiatu.

Po wyborach samorządowych, w listopadzie 2014 roku nowo ukonstytuowana Rada Powiatu Pińczowskiego ponownie obdarzyła mandatem zaufania Zbigniewa Kierkowskiego, który funkcję starosty pińczowskiego sprawuje do dziś.

